

Plan mot kränkande behandling för Nolbyskolan, Barn- och ungdomsförvaltningen Alingsås kommun

Planen beskriver det kontinuerliga arbetet med att förebygga och åtgärda kränkande behandling, diskriminering, trakasserier och sexuella trakasserier. Planen baseras på de bestämmelser som skollag och diskrimineringslag anger. Planen gäller för samtliga skolformer.

Typ av styrdokument: Riktlinje/mall

Beslutande instans: Rektor

Datum för beslut: 2024-10-16

Diarienummer: 2024.242 BUN.

Gäller för: Nolbyskolan

Giltighetstid: Läsåret 24/25

Revideras senast: HT 2025

Dokumentansvarig: Rektor

Plan mot kränkande behandling

Enligt [6 kapitlet i skollagen \(2010:800\)](#) ska skolan och förskolan målmedvetet arbeta mot kränkande behandling av barn och elever och förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.

Enligt [3 kapitlet i diskrimineringslagen \(2005:567\)](#) ska skolan och förskolan arbeta målmedvetet för att aktivt främja lika rättigheter och möjligheter för barn och elever oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck samt ålder. Förskolor och skolor ska förebygga och förhindra att något barn eller någon elev utsätts för trakasserier som har samband med någon av ovanstående diskrimineringsgrunder.

Planen mot kränkande behandling ska upprättas årligen.

Planen innehåller följande delar:

1. Inledning
2. Rutiner för hur arbetet bedrivs vid fall av kränkande behandling, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier
3. Kartläggning av risker för kränkande behandling, diskriminering, trakasserier och sexuella trakasserier
4. Uppföljning av fjolårets kartläggning och genomförda åtgärder
5. Årets plan för aktiva åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling, diskriminering, trakasserier och sexuella trakasserier
6. En beskrivning av arbetet med delaktighet och förankring

1. Inledning

Enhetens vision för arbetet

På Nolbyskolan blir alla respekterade. Vi arbetar förebyggande för att ingen elev ska bli diskriminerad, trakasserad eller utsatt för annan kränkande behandling. I arbetet mot kränkande behandling arbetar vi utifrån skolans värdegrundsord, Ansvar, Hänsyn och Gemenskap. Implementeringen av värdegrundens innebörd startar i förskoleklass och i förskoleklassens fritidshem. Här lägger pedagogerna mycket tid och vikt vid att förklara och praktiskt visa eleverna ordens innebörd. Alla pedagoger från F-6 och fritidshemmet har ett aktivt arbete där värdegrunden på olika sätt kontinuerligt lyfts upp och synliggörs för eleverna. I några klasser har man en

avslutande 'runda' där eleverna själva får berätta om situationer när de sett sina klasskamrater visa hänsyn, bjuda in till gemenskap och ta ansvar.

Centrala begrepp

Kränkande behandling

Definitionen av kränkande behandling utgår från skollagen (6 kap 3 §) och avser ett uppträdande, som utan att vara diskriminering, kränker ett barns/elevs värdighet.

Det kan till exempel vara nedsättande ord, ryktesspridning, förlöjliganden eller slag och sparkar. Kränkningarna kan även bestå av utfrysning eller hot. Det kan också vara kränkande behandling om någon skickar elaka mail eller kommentarer på internet eller via sms. Kränkningar kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande. Om det sker upprepat brukar det även kallas *mobbing*.

Diskriminering

Definitionen av diskriminering utgår från diskrimineringslagen och kan kortfattat beskrivas att någon missgynnas eller kränks. Missgynnandet eller kränkningen har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna: kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Enligt diskrimineringslagen kan diskriminering ske genom [sex olika former av diskriminering](#): direkt diskriminering, indirekt diskriminering, bristande tillgänglighet, trakasserier, sexuella trakasserier och instruktioner att diskriminera.

Diskriminering förutsätter ett maktunderläge hos den som utsätts för det. Det betyder att lärare eller annan personal på skolan eller förskolan kan diskriminera eleven eller barnet. Elever i skola och i fritidshem och barn i förskola kan däremot inte diskriminera varandra. Trakasserier och sexuella trakasserier kan ske barn och elever emellan.

Trakasserier och sexuella trakasserier

Kränkningar benämns som trakasserier om de har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna.

Trakasserier kan också ske om de är av sexuell natur, då kallas de sexuella trakasserier och behöver inte ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Sexuella trakasserier kan handla om beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelade.

Värdegrundsarbete

Det värdegrundsarbete som ska bedrivas beskrivs i respektive skolforms läroplan och ska genomsyra alla delar av utbildningen och undervisningen.

Ansvar och organisation för arbetet

Rektor är ansvarig för att varje läsår upprättas en plan mot kränkande behandling och att den förankras hos personalen.

Planen ska utarbetas och förankras i samverkan med barn, elever, personal och vårdnadshavare.

Ansvaret för att utreda händelser och att vidta åtgärder är fördelat från huvudmannen till rektor, som kan fördela ansvaret i sin inre organisation för olika delar av arbetet. Anmälningar ska dock alltid gå till rektor.

All personal på skolan har ansvar för att känna till och följa planen samt agera där man misstänker eller upptäcker kränkande behandling, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier.

All personal ansvarar för att medvetandegöra planen mot kränkande behandling hos barn, elever och vårdnadshavare och ansvarar för att rutinerna i planen följs.

Tidplan och ansvarsfördelning

Årshjul 24-25

Månad	Aktivitet	Specped	Kurator	Skol- sköterska	Skol-psykolog	Rektor
Augusti	Heldag EHT Presentation EHT-team	x x	x x	x x	x x	x x
September	Hälsobesök och vaccination åk 2 Trygghetsteamsmöte Identifiera känslor arbete f-klass		x x	x		
Oktober	Vaccination åk 5 (1) Vilda säger nej åk 1 Klasskonferens Trygghetsenkät Nolbyskolan Trygghetsvandring	x	x x x	x		x
November	Delanalys 2 Närvaro fre v 44 Hälsosamtal åk 4 Konferens kring tidiga insatser v 44 (kartläggningmaterial f-klass) Avstämning lokal handlingsplan förskola – skola v 44 Trygghetsteamsmöte	x x	x x	x		x x x
December	Hälsosamtal åk 4			x		
Januari	Värsta bästa nätet åk 4 Heldag EHT	x	x			
Februari	Delanalys 4 Närvaro fre v 8 Trygghetsteamsmöte		x x			x
Mars	Hälsobesök åk 6 EHT Heldag Vilda säger nej – åk 1 Klasskonferens	x	x x	x x	x	x
April	Vaccination åk 5 (2) Hälsosamtal f-klass Heldag EHT	x	x	x x x	x	x
Maj						
Juni	Delanalys 6 Närvaro Heldag EHT Verksamhetsuppföljning	x x	x x x	x x x	x x	x x x

2. Rutiner vid fall av kränkande behandling, diskriminering, trakasserier och sexuella trakasserier

Skyldighet att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling (enligt Skollagens 6 kapitel)

10 § En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Första stycket första och andra meningarna ska tillämpas på motsvarande sätt om ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier på sätt som avses i diskrimineringslagen (2008:567).

Rutiner om ett barn eller en elev anser sig blivit utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier av ett annat barn eller en annan elev.

Åtgärderna kan riktas direkt till den som blivit utsatt samt den som kränkt eller vidtas på grupp- och verksamhetsnivå för att förändra strukturer och förhållanden. När det finns misstanke om att en elev blivit utsatt för kränkande behandling av barn eller elev har vi följande rutin:

1. Ta reda på vad som har hänt. Samtala med den som blivit utsatt och sedan den som har utsatt. Prata med andra som kan ha sett något. Detta ska ske skyndsamt, helst samma dag som händelsen.
2. Vårdnadshavare kontaktas.
3. Anmälan om kränkande behandling upprättas digitalt i KB Process, vilken går till rektor för vidare hantering.
4. Utredning inleds och vid behov upprättas en handlingsplan.
5. Uppföljning sker för att säkerställa att kränkningarna har upphört.

Rutiner om ett barn eller en elev anser sig blivit utsatt för kränkande behandling, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier av personal

Förbud mot kränkande behandling

9 § Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling.

Om personal utsätter elev för diskriminering eller kränkande behandling görs även då en anmälan och åtgärder vidtas.

När det finns misstanke om att en elev blivit utsatt för kränkande behandling av personal har vi följande rutin:

- 1) Ta reda på vad som har hänt. Samtala med den som upplevt sig utsatt och sedan den som ska ha utsatt. Prata med andra som kan ha sett något. Detta ska ske skyndsamt, helst samma dag som händelsen.
- 2) Anmälan om kränkande behandling upprättas digitalt i KB Process, vilken går till rektor för vidare hantering.
- 3) Vårdnadshavare kontaktas
- 4) Vid allvarigare händelser kontaktas HR för vidare hantering av disciplinära åtgärder.

3. Kartläggning av risker för kränkande behandling, diskriminering, trakasserier och sexuella trakasserier

Metoder för kartläggning

- 1) Elevenkäter: Varje termin genomförs elevenkäter som är ett underlag för elevhälsoteamets kartläggning av risker. Dels genomförs en regiongemensam enkät varje år kring frågor gällande trivsel och trygghet, delaktighet och inflytande, skolmiljö, kunskap, lärande samt bemötande. I årskurs 2 samt på anpassad grund- och gymnasieskola finns också frågor om fritidshem. Nolbyskolan har även en egen elevenkät som genomförs varje termin.

- 2) Trygghetsvandring: Det genomförs även en trygghetsvandring med elever för att identifiera otrygga områden i skolans miljö.
- 3) KB Process: KB-process är ett underlag som visar vilken karaktär kränkningar består av, var de äger rum, fördelningen mellan pojkar och flickor samt vilka årskurser. Vi gör en analys kring den enskilda eleven, därefter klass och sedan skolan som helhet. Delaktiga i analysarbetet är elevhälsan, lärare och fritidspedagoger.
- 4) Utvecklingssamtal: Klasslärarna genomför 2 utvecklingssamtal per elev och läsår, där frågan kring trygghet dryftas i varje enskilt samtal.
- 5) Fritidsråd: Vid varje fritidsråd ges möjlighet att diskutera tryggheten på skolan då det är en stående punkt på dagordningen
- 6) Klassråd: Vid varje klassråd ges möjlighet att diskutera tryggheten på skolan då det är en stående punkt på dagordningen
- 7) Elevråd: Vid varje elevråd ges möjlighet att diskutera tryggheten på skolan då det är en stående punkt på dagordningen
- 8) Observationer: Skolans personal är uppmärksamma på förekommande kränkningar och vidtar åtgärder, stöttar elever i konflikthantering och gör vid behov anpassningar för att undvika fortsatta konflikter och kränkningar.
- 9) Hälsosamtal med skolsköterskan
- 10) Samtal med skolkurator
- 11) Spontana samtal med barn och elever: Barn vänder sig ofta till vuxna på skolan för att få hjälp i situationer som uppstått.
- 12) Samtal med vårdnadshavare

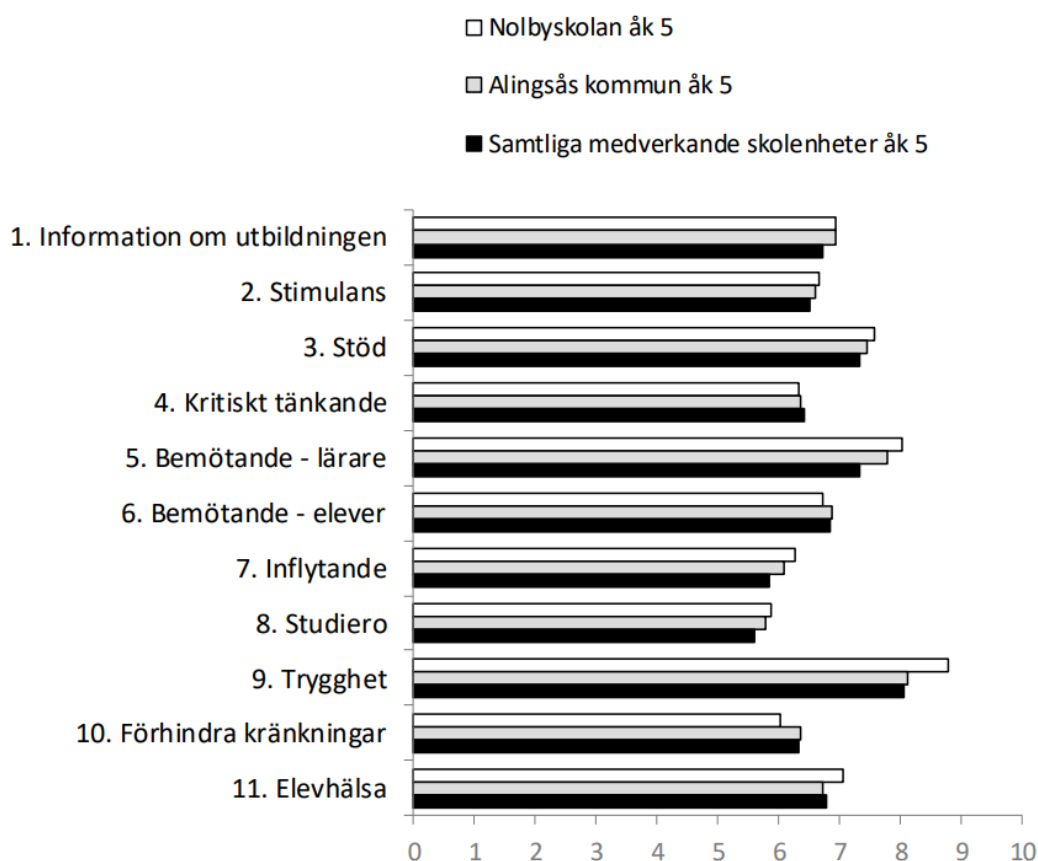
Resultat av kartläggningen

Skolans kartläggningar visar att eleverna upplever trivsel och trygghet i mycket hög grad. I de klasser där vi uppmärksammat behov av stöd i det sociala samspelet har vi kartlagt situationen genom namnade enkäter och därefter intervjuer med de elever som har upplevt en otrygghet på något sätt. I dessa framkom det att en del elever upplevde ett nedsättande språkbruk mot varandra.

Kränkningsanmälningar:

Under läsåret har 100 kränkingsanmälningar gjorts. Pojkar är överrepresenterade både som utsatta och utsättare. Vi kan se att flera kränkningar sker under raster, bland annat på fotbollsplanen och vid Gagarinken. Ett annat område där det sker kränkningar är på internet och sociala medier på fritiden vilket påverkar elevernas relationer och trygghet i skolan.

Åk 5 Skolinspektionens enkät

39 av 47 elever i årskursen har besvarat enkäten, vilket således är vårt underlag för analysen. Vi ligger högre i resultat jämfört med både kommunen och riket i nästan samtliga frågor. Det är endast frågan om att förhindra kränkningar som ligger något under. Under kommande läsår vill vi lägga större fokus på att arbeta förebyggande för att förhindra kränkningar. En tät dialog kommer att ske med skolans EHT-team.

Vi ligger högre än kommunsnittet samt snittet i hela landet när det kommer till information om utbildning, stimulans, stöd, inflytande, studiero samt elevhälsan. Bemötandet från lärare samt punkten trygghet är markant högre än genomsnittet i såväl kommunen samt i hela landet.

Då vi varit två nya lärare i grupperna har vårt fokus från start varit att bygga relationer med alla elever. Som ett led i att utveckla detta ytterligare kommer vi under kommande läsår att gå in i varandras grupper under än fler lektioner för att

förhoppningsvis stärka dessa relationer ytterligare. Vi anser att nyckeln till att kunna ha en fungerande lärsituation är att först och främst känna trygghet och tillit till sin lärare.

Generellt har pojkar svarat "mer positivt" än flickor inom alla enkätens delar. Där det skiljer sig mest mellan pojkar och flickor är studiero, bemötandet mellan elever, inflytande, trygghet samt att förhindra kränkningar. Detta kan bero på större andel utåtagerande pojkar än flickor. Pojkar tar generellt sett större plats i grupperna och bidrar till fler kränkningar. Det ska också tilläggas att antalet pojkar är högre i grupperna än antalet flickor, vilket också påverkar resultatet.

Samlad analys av kartläggningens resultat

Nolbyskolan har goda resultat kring trygghet och studiero. Trygghetsarbetet har institutionaliserats och behöver ständigt fortsätta med både förebyggande, främjande och åtgärdande arbete. Antalet kränkningar har minskat. Raster kan vara ett område som behöver ses över även fortsättningsvis.

Vid analysen i årets verksamhetsuppföljning såg vi behov av att ha ett prioriterat mål gällande normer och värden / tillgänglig lärmiljö.

Risken med ett nedsättande språkbruk är att kränkningarna ökar och att elever upplever en ökad otrygghet i skolan. Vi ser också att risken finns att ett nedsättande språkbruk normaliseras om vi inte systematiskt arbetar för att främja ett värdat språk. Risken med friare aktiviteter där tävlingsmoment ingår är att fler konflikter kan uppstå. Det framkom önskemål från elever i årskurs 6 om att ha samtal i grupp utifrån relationer, sexualitet och samtycke.

4. Uppföljning av fjolårets kartläggning och genomförda åtgärder

Resultatet av fjolårets kartläggning

Vi kunde se en ökad risk för att kränkningar skedde när ordinarie personal på skolan var sjuk eller när grupperna ändrades. Det kan också handla om specifika ämnen, exempelvis undervisning i de praktiskt estetiska ämnena när ordinarie lärare är frånvarande. Sociala medier som används utanför skoltid bedöms fortsatt vara en stor riskfaktor för elevernas trygghet.

Beslutade åtgärder:

Rektor beslutade om ett riktat elevhälsoarbete på individnivå, trygghetsteamets riktade arbete i grupper där det förekommer mest otrygghet och kränkningar, fortsatt utveckling av den särskilda undervisningsgruppen, genomförande av "Värsta bästa nätet" med elever i åk 4, "Nätboll" och gruppsamtal med elever i åk 6 kring sociala medier, kränkningar, integritet och sexualitet samt dialoger kring normkritiskt förhållningssätt i arbetslagen.

Arbete mot diskriminering både för lärare och elever. Det handlar om en film med frågor på do.se samt film och information om vad diskriminering är för samtliga elever i årskurs 6. Vi har arbetat med språkbruk, gruppsyck och vikten av att alla ska känna sig delaktiga av klassgemenskapen. Vi planerar att fortsätta arbetet under nästa läsår.

Uppföljning av fjolårets åtgärder

Samtliga åtgärder har genomförts förutom "Nätboll" som har upphört. De ersattes med samtal utifrån elevernas behov, där och då.

5. Årets plan för aktiva åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling, diskriminering, trakasserier och sexuella trakasserier

Värdegrundsarbete

Nolbyskolans värdegrundsarbete grundar sig i kapitel 1 och 2 i läroplanen. Vi ser att ett kontinuerligt värdegrundsarbete börjar med personalen. För att skapa trovärdighet för eleverna behöver vi föregå med gott exempel i mötet med varandra. På arbetslagsmöten och konferenser arbetar vi återkommande med värdegrundsfrågor och frågor kring bemötande utifrån ett främjande perspektiv. Pedagogerna tar arbetet vidare till eleverna och det dagliga arbetet genomsyras av läroplanens grundläggande värden. Hur arbetet bedrivs utformas utefter gruppernas behov och elevernas mognad.

Årets planerade åtgärder

Följande mål och insatser kommer att prioriteras under läsåret.

Normer och värden / Tillgänglig lärmiljö
Indikator 1 Skapa en trygg och tillgänglig lärmiljö
Insatser
Insats 1 Föreläsning av specialpedagog om lärmiljö med fokus på relationer och den fysiska lärmiljön
Insats 2 Aktualisera våra värdeord (ansvar, gemenskap, hänsyn) i alla klasser
Insats 3 Flexgruppen organiseras utifrån elevernas behov
Insats 4 Alla klasser arbetar med materialet "Hållbar utveckling" (värdegrundsarbete)

Materialet "Hållbar utveckling" är ett arbetsmaterial med förslag på lektionsupplägg för att:

- främja trygghet
- främja studiero
- skapa ett gott klassrumsklimat
- ge insyn och förståelse för skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling
- främja ett respektfullt språkbruk

Alla lärare har fått materialet och arbetar med det under läsåret. Lärarna anpassar innehåll och lektionsupplägg så att det passar aktuell grupp. De yngre barnen fokuserar mer på våra värdeord (ansvar, hänsyn och gemenskap). Arbetslagen har under läsåret kontinuerliga uppföljningar med kollegiala samtal kring arbetet med "Hållbar utveckling" och våra värdeord.²

Årlig plan för aktiva åtgärder

Årlig plan för Nolbyskolan	
Kartläggningsmetoder	Elevenkäter, trygghetsvandring, KB-process, utvecklingssamtal, fritidsråd, klassråd, elevråd, observationer, hälsosamtal, kuratorssamtal, spontana samtal, samtal med vårdnadshavare.
Resultat av kartläggningarna	Sammantaget har vi en mycket hög upplevelse av trygghet och studiero bland eleverna på Nolbyskolan. Kartläggningarna visar att språkbruket bland några elever är hårt, vilket påverkar många. Vi ser också att många kränkningar ägt rum på fotbollsplanen och vid gagarinken. Sociala medier är fortfarande en riskfaktor.
Identifierade risker utifrån kartläggningarna	Risken med ett hårt språkbruk är att det kan normaliseras och utvecklas till fysiskt våld. Kränkningar tenderar att öka om vi inte tar tag i situationerna. Vi ser att kränkningar som sker på fritiden tenderar att påverka eleverna även på skoltid.
Resultat av fjolårets kartläggningar	Förra årets kartläggningar uppmärksammade att vissa elever som i större utsträckning kränker andra elever har mer behov av vuxenstöd för att interagera i sociala sammanhang. Vi såg också en ökad risk för otrygghet när ordinarie personal var frånvarande. Sociala medier har fått allt större påverkan på eleverna i skolan.
Uppföljning av fjolårets åtgärder	Utifrån kartläggningarna påbörjades under våren en planering för utökning av vår flexgrupp då vi uppmärksammade de elever i behov av mer vuxenstöd. En omorganisering planerades inför hösten vilket resulterade i två grupper för att möta de skilda behoven hos eleverna.

Årets planerade åtgärder	Tidplan	Ansvarig
Två flexgrupper	Start HT 24	Rektor och specialpedagog
Vilda säger nej	HT 24	Kurator
Värsta bästa nätet	Januari 25	Kurator specialpedagog
Värdegrundsarbete Hållbar utveckling	Läsåret 24/25	All personal Klasslärare
Trygghetsteamets arbete	Läsåret 24/25	Kurator
Arbete med diskrimineringsgrunderna i åk 6	VT 24	Kurator
Gruppsamtal kring sexualitet, samtycke och relationer	VT 24	Kurator och skolsköterska

6. Delaktighet och förankring

Barn och elever

Elevernas svar på den terminsvis återkommande trygghetsenkäten, samt resultaten av de hälsosamtal som skolsköterska genomför, innebär en delaktighet för eleverna genom att resultaten är en av de viktiga grunderna till de åtgärder som genomförs. Årets trygghetsenkät har genomförts under oktober 2024 och följs upp och analyseras av elevhälsoteamet. Vi ser höga trivsel tal och fortsatt en förbättring av resultatet gällande trygghet och studiero. Planen presenteras även på elevrådsmöte där elevernas synpunkter och tankar samlas in. Elevråden protokollförs och klasserna tar del av, och diskuterar detta på klassråd.

Personal

Årligen upprättas en ny plan med fokus på de förutsättningar som föreligger det nya läsåret samt den analys som framkommit bland annat under upprättandet av den årliga verksamhetsuppföljningen. Planen utvärderas under kompetensutvecklingsdagarna i juni, och finns tillgänglig för skolans personal på skolans gemensamma workspace.

Vårdnadshavare

Planen presenteras för Nolbyskolans föräldraförening. Alla vårdnadshavare är inbjudna att delta under föreningens möten. För dem som inte har möjlighet att delta finns plan mot kränkande behandling på skolans webbplats.

Bilagor:
GR-enkät:

<https://alfresco.alingsas.se/share/page/site/barn-och-ungdomsfrvaltningen/document-details?nodeRef=workspace://SpacesStore/0b3fedc9-8a98-4073-86b2-41b340497072>

<https://alfresco.alingsas.se/share/page/site/barn-och-ungdomsfrvaltningen/document-details?nodeRef=workspace://SpacesStore/a3541fd5-1baf-4f14-9a0d-a3e58c712fdf>

Skolenkäten: <https://siris.skolverket.se/siris/ris.openfile?docID=639017>